

فهرست مطالب

۲۵	آتش
۲۵	آزادی مشروط
۳۰	آگاه
۳۳	آئین رسیدگی
۳۴	اتباع ایران
۳۵	اجرای قانون اهم
۳۵	اجرای قصاص
۳۹	احسان
۳۹	اختلاس
۴۰	اخلال در نظام اقتصادی
۴۱	ارثاء
۴۲	ارش
۴۹	ازدحام
۴۹	اسلام
۵۰	اسیدپاشی
۵۰	اشتباه
۵۱	اشخاص حقوقی
۵۴	اشخاص حقیقی
۵۴	اشخاص غیر عادی
۵۴	اطفال و نوجوانان
۵۷	اعدام
۵۸	اعمال قاعده درأ
۵۹	انفال
۵۹	اکراه
۶۱	انطرار
۶۲	اعاده دادرسی
۶۲	اعتراض
۶۳	اعضای فرد
۶۳	اعضای زوج
۶۳	اقتصاد فی الارض
۶۴	القرار

۶۸	اقدام تامینی و تربیتی
۷۰	اقدام تعقیبی یا تحقیقی
۷۰	اقدامات والدین و اولیای قانونی
۷۱	امر امر قانونی
۷۱	انتشار حکم محکومیت
۷۵	اندام تناسلی
۷۶	انگشت
۷۸	انگیزه
۸۰	انفصال
۸۱	انفصال دائم
۸۲	انفصال موقت
۸۳	ایجاد مانع
۸۳	بار اول
۸۴	بار دوم
۸۴	باز پرس
۸۵	باکراه
۸۵	بالا
۸۶	بالغ
۸۸	برائت
۹۰	بر خورد
۹۱	بریدن
۹۲	بزرگ
۹۲	بزه دیده
۹۲	بنی
۹۲	بکارت
۹۳	بی احتیاطی
۹۳	بی اختیار
۹۴	بیت المال
۹۸	بیست و پنج هزارم دیده
۹۸	بیست هزارم دیده
۹۹	بی حسی
۹۹	ببرون آوردن
۱۰۰	بیست و هشت
۱۰۰	بیشتر
۱۰۴	بیماری
۱۰۵	میضه

۱۰۵	بینہ
۱۰۶	بینی
۱۰۸	بیمبوشی
۱۰۹	بیماری
۱۱۱	با
۱۱۲	بارگی
۱۱۳	پانزدہ صدم دیہ
۱۱۳	پانزدہ تا ہجده سال
۱۱۴	پایین
۱۱۵	پدر
۱۱۶	پرہ
۱۱۶	پردہ
۱۱۶	پرستار
۱۱۷	پزشک
۱۱۸	پزشکی قانونی
۱۱۸	پستان
۱۱۸	پشت
۱۱۸	پسر
۱۱۹	پلک
۱۲۰	پنج
۱۲۴	پانزدہ
۱۲۴	پنجاه
۱۲۵	پنج صدم دیہ
۱۲۵	پنج ہزارم دیہ
۱۲۶	پہلو
۱۲۶	پوست
۱۲۷	پولشویی
۱۲۸	پیری
۱۲۹	پیشینہ کیفری
۱۲۹	پیوند
۱۲۹	تأمین
۱۳۱	تباہی
۱۳۲	تبدیل
۱۳۲	تیرہ
۱۳۳	تحریرک
۱۳۳	تجدیدنظر

۱۳۴	تحقیقات محلی
۱۳۴	تخریب
۱۳۴	تدابیر معاهدتی
۱۳۴	تداخل
۱۳۶	تدخین
۱۳۶	تودید
۱۳۷	ترس
۱۳۷	ترک فعل
۱۳۸	ترکه
۱۳۹	ترقوه
۱۳۹	تزریق
۱۳۹	تسبب
۱۴۲	تشدید
۱۴۲	تشویش اذهان
۱۴۲	تشنگی
۱۴۳	تصدیق
۱۴۳	نظائر به عمل حرام
۱۴۳	تعزیر
۱۵۷	تعزیر درجه یک
۱۵۸	تعزیر درجه دو
۱۵۸	تعزیر درجه سه
۱۵۹	تعزیر درجه چهار
۱۶۱	تعزیر درجه پنج
۱۶۳	تعزیر درجه شش
۱۶۷	تعزیر درجه هفت
۱۶۹	تعزیر درجه هشت
۱۷۱	تعزیر درجه یک تا سه
۱۷۳	تعزیر درجه یک تا پنج
۱۷۴	تعزیر درجه یک تا شش
۱۷۵	تعزیر درجه سه تا هشت
۱۷۵	تعزیر درجه پنج تا هفت
۱۷۵	تعزیر درجه پنج تا هشت
۱۷۶	تعزیر درجه شش تا هشت
۱۷۶	تعزیر تا درجه چهار
۱۷۷	تعزیر تا درجه هفت
۱۷۷	تعزیر معین شرعی

۱۷۷	تعزیرات منصوص شرعی
۱۷۸	تعویق مراقبتی
۱۸۰	تعلیق اجرای مجازات
۱۸۶	تغلیظ
۱۸۷	تخفیف مجازات
۱۹۰	تعویق صدور حکم
۱۹۳	تعویق ساده
۱۹۳	تعدد جرم
۲۰۰	تذخیر
۲۰۱	تقصیر
۲۰۳	تقلیل
۲۰۳	تکدی
۲۰۴	تکرار
۲۰۵	تکرار جرم
۲۰۷	تلف
۲۰۸	تلفظ
۲۰۸	توبه
۲۱۱	توقف
۲۱۲	توان جنسی
۲۱۲	ورم بدن
۲۱۲	توکیل
۲۱۳	تهدید
۲۱۳	توریه
۲۱۴	تولید مثل
۲۱۴	توهین
۲۱۴	تندی
۲۱۴	تہاتر
۲۱۵	ثلث دیه
۲۱۶	جان - مال - عرض - ناموس
۲۱۶	جاهل
۲۱۷	جرائمی که نوع و میزان تعزیر آن ها در قوانین موضوعه تعیین نشده
۲۱۷	جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور
۲۱۸	جرائم منافی عفت
۲۱۹	جرائم اقتصادی
۲۲۰	جرائم سازمان یافته
۲۲۱	جرائم سیاسی

۲۳۱	جرایم مطبوعاتی
۲۳۱	جرایم مالیاتی
۲۳۲	جرایم گمرکی
۲۳۲	جزای نقدی
۲۳۶	جزای نقدی روزانه
۲۳۶	جد پدری
۲۳۷	جوان
۲۳۷	جمع شدن
۲۳۷	جماع
۲۳۷	جلو
۲۳۸	جنین
۲۳۹	جهل
۲۳۹	جنون
۲۳۲	جنون ادواری
۲۳۲	جشالی
۲۳۲	چشم
۲۳۴	چهار
۲۳۷	چهار برابر
۲۳۸	چند بار
۲۳۸	چهار بیست و پنجم دیه
۲۳۸	چهار پنجم دیه
۲۳۹	چهار درصد دیه
۲۳۹	چهار صدم دیه
۲۴۰	حارصه
۲۴۱	حافظه
۲۴۱	حبس ابد
۲۴۲	حبس بیش از بیست و پنج سال
۲۴۲	حبس بیش از پانزده تا بیست و پنج سال
۲۴۲	حبس بیش از ده تا پانزده سال
۲۴۲	حبس بیش از پنج تا ده سال
۲۴۲	حبس بیش از دو تا پنج سال
۲۴۴	حبس بیش از شش ماه تا پنج سال
۲۴۴	حبس یک ماه تا پنج ماه
۲۴۵	حبس نود و یک روز تا شش ماه
۲۴۵	حبس تا سه ماه
۲۴۵	حد

آتش

ماده	موضوع
۵۲۱	هرگاه شخصی در ملک خود یا مکان مجاز دیگری، آتشی روشن کند و بداند که به جایی سرایت نمی کند و غالباً نیز سرایت نکند لکن اتفاقاً به جایی دیگر سرایت نماید و موجب خسارت و صدمه کرده ضمان ثابت نیست و در غیر این صورت ضمان است.

آزادی مشروط

ماده	موضوع
تبصره ۳ ۲۵م	در غفو و آزادی مشروط، اثر تبعی محکومیت پس از گذشت مدت های فوق از زمان غفو یا انعام مدت آزادی مشروط رفع می شود. محکوم در مدت زمان آزادی مشروط و همچنین در زمان اجرای حکم نیز از حقوق اجتماعی محروم می گردد.
۵۸	در مورد محکومیت به حبس تعزیری، دادگاه صادر کننده حکم می تواند در مورد محکومان به حبس بیش از ده سال پس از تحمل نصف و در سایر موارد پس از تحمل یک سوم مدت مجازات به پیشنهاد دادستان یا قاضی اجرای احکام با رعایت شرایط زیر حکم به آزادی مشروط را صادر کند: الف- محکوم در مدت اجرای مجازات همواره از خود حسن اخلاق و رفتار نشان دهد. ب- حالات و رفتار محکوم نشان دهد که پس از آزادی، دیگر مرتکب جرمی نمی شود. پ- به تشخیص دادگاه محکوم تا آنجا که استطاعت دارد ضرر و زیان مورد حکم یا مورد موافقت مدعی خصوصی را بپردازد یا برقرار برای پرداخت آن ترتیب دهد. ت- محکوم پیش از آن از آزادی مشروط استفاده نکرده باشد. اتقضای مواعد فوق و همچنین مراتب مذکور در بندهای (الف) و (ب) این ماده پس از گزارش رئیس زندان محل به تأیید قاضی اجرای احکام میرسد. قاضی اجرای احکام موظف است مواعد مقرر و وضعیت زندانی را دربارہ تحقق شرایط مذکور بررسی و در صورت احراز آن، پیشنهاد آزادی مشروط را به دادگاه تقدیم نماید.
۵۹	مدت آزادی مشروط شامل بقیه مدت مجازات می شود، لکن دادگاه می تواند مدت

	<p>آن را تغییر دهد و در هر حال آزادی مشروط نمی تواند کمتر از یک سال و بیشتر از پنج سال باشد جز در مواردی که مدت باقیمانده کمتر از یک سال باشد که در این صورت مدت آزادی مشروط معادل بقیه مدت حبس است.</p>
۶۰	<p>دادگاه می تواند با توجه به اوضاع و احوال وقوع جرم و خصوصیات روانی و شخصیت محکوم، او را در مدت آزادی مشروط، به اجرای دستورهای مندرج در قرار تعویق صدور حکم، ملزم کند. دادگاه، دستورهای مذکور و آثار عدم تبعیت از آنها و نیز آثار ارتکاب جرم جدید را در حکم خود قید و به محکوم تفهیم می کند.</p>
۶۱	<p>هرگاه محکوم در مدت آزادی مشروط بدون عذر موجه از دستورهای دادگاه تبعیت نکند برای بار اول یک تا دو سال به مدت آزادی مشروط وی افزوده می شود. در صورت تکوین یا ارتکاب یکی از جرائم عمدی موجب حد، قصاص، دبه یا تعزیر تا درجه هفتم علاوه بر مجازات جرم جدید، مدت باقیمانده محکومیت نیز به اجراء در می آید، در غیر این صورت آزادی او قطعی می شود.</p>
۶۳	<p>آیین نامه اجرایی مواد مربوط به نظام نیمه آزادی و آزادی مشروط ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به وسیله سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضاییه می رسد.</p>
۹۰	<p>دادگاه می تواند با توجه به گزارش های رسیده او وضع طفل یا نوجوان و رفتار او در کانون اصلاح و تربیت یک بار در رأی خود تجدیدنظر کند و مدت نگهداری را تا یک سوم تقلیل دهد یا نگهداری را به تسلیم طفل یا نوجوان به ولی یا سرپرست قانونی او تبدیل نماید. تصمیم دادگاه مبنی بر تجدیدنظر در صورتی اتخاذ می شود که طفل یا نوجوان حداقل یک پنجم از مدت نگهداری در کانون اصلاح و تربیت را گذرانده باشد. رأی دادگاه در این مورد قطعی است. این امر مانع استفاده از آزادی مشروط و سایر تخفیفات قانونی با تحقق شرایط آنها نیست.</p>
۱۱۱	<p>در موارد تعلیق اجرای مجازات یا اعطای آزادی مشروط در صورت لغو قرار تعلیق یا حکم آزادی مشروط، مبدأ مرور زمان، تاریخ لغو قرار یا حکم است.</p>
رای وحدت رویه شماره ۳۳۱	<p>مقررات مربوط به آزادی مشروط ناظر به اجرای احکام قطعی و لازم الاجراء است و اظهارنظر قانونی در خصوص مورد هم علی الاصول با دادگاه صادر کننده حکم قطعی (اعم از بدوی یا تجدیدنظر) خواهد بود.</p>

سوال:

۱- نظر به اینکه در ماده ی ۵۸ قانون مجازات اسلامی جدید بر خلاف ماده ی ۳۸ قانون مجازات اسلامی سابق مصوب ۱۳۷۵ جهت اعطاء آزادی مشروط تعیین تکلیفی در خصوص پرداخت جزای نقدی ننموده است و با توجه به اینکه اکثر محکومیت های حبس توأم با جزای نقدی بوده در این موارد اجرای احکام چه تکلیفی در خصوص جزای نقدی دارد آیا جزای نقدی را اخذ و سپس پرونده را به دادگاه جهت صدور حکم آزادی مشروط ارسال کند؟

۲- در ماده ی ۵۸ قانون مجازات جدید آیا قاضی اجرای احکام می تواند بعد از عدم احراز شرایط بندهای الف و ب پرونده را به دادگاه ارسال نکند یا باید با اصلاح مخالفت پرونده را به دادگاه ارسال کند و اصولاً قاضی اجرای احکام چه اختیاری در ارسال یا عدم ارسال پرونده دارد؟

۳- نظر به اینکه هر ساله بسیاری از حبس محکومان مورد عفو مقام معظم رهبری قرار می گیرد و از طرف محکومین و محکومان موافق ماده ی ۵۸ قانون مجازات اسلامی پس از طی یک سوم یا نصف مجازات حبس باقی مانده تقاضای آزادی مشروط می کنند آیا این درخواست قابل پذیرش بوده یا خیر؟ فی المثل محکومی به ۱۰ سال حبس محکوم شده یک و نیم سال آن مجازات را تحمل نموده و نصف مجازات حبس مشمول عفو مقام معظم رهبری قرار گرفته و یک سوم حبس را نیز تحمل نموده آیا می تواند از آزادی مشروط استفاده کند یا خیر؟ و صرفاً می بایست محکوم نصف یا یک سوم مجازات مندرج در دادنامه را تحمل کند تا آزادی مشروط شامل حال وی شود؟

۴- طبق ماده ی ۲۷ قانون مجازات اسلامی جدید قاضی در مقام تخفیف نمی تواند حبس را به جزای نقدی تبدیل کند آیا بعد از قطعیت حکم قاضی دادگاه می تواند در راستای اعمال ماده ۲۷۷ قانون دادرسی کیفری حبس را به جزای نقدی تبدیل کند یا صرفاً می تواند در چارچوب ماده ی ۲۷ اقدام به تخفیف کند؟

۵- حسب ماده ی ۲۵ قانون مجازات جدید چنانچه محکوم علیه دارای سابقه کیفری موضوع بند الف، ب و پ نداشته باشد اما جرایم دیگر محکومیت داشته باشد آیا در گواهی های صادره فقدان سابقه کیفری صادر گردد یا گواهی عدم محرومیت از حقوق اجتماعی؟

نظریه
مشورتی
شماره

۷/۹۲/۱۴۷۲

نظریه مشورتی:

۱- مقنن در ماده ۵۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ شرایط برخورداری از آزادی مشروط را تصریح نموده و اشاره ای به جزای نقدی در مجازات حبس توأم با جزای نقدی ندارد. بنابراین نمی توان صدور حکم به آزادی مشروط را مشروط به پرداخت جزای نقدی نمود؛ زیرا پس از صدور حکم آزادی مشروط ممکن است محکوم علیه با استفاده از برعسی مقررات مانند تقسیط جزای نقدی در جرایم موضوع قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر طبق تبصره ۱ ماده ۳۱ این قانون با تحمل حبس بدل از جزای نقدی و یا پرداخت آن بتواند از حکم صادر شده در خصوص آزادی مشروط بهره مند شود.

۲- تشخیص شرایط مقرر در بندهای (الف-ب-پ-ت) مندرج در ماده ۵۸ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ و پیشنهاد صدور حکم آزادی مشروط وظیفه قاضی اجرای احکام است. بنابراین در صورتی که شرایط مقرر در بندهای مذکور را محقق نداند از پیشنهاد آزادی مشروط خودداری می کند.

۳- با توجه به اینکه در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، قانونگذار با پیش بینی تأسیسات جدیدی مانند تعویب صدور حکم و صدور حکم معافیت از کیفر و مجازات های جایگزین در پی اصلاح بزرگسالان بدون تحمل کیفر و یا تحمل مجازات سبک تر و مناسب تر بوده و نظام آزادی مشروط نیز همین هدف را پس از صدور حکم تأمین می کند و با توجه به اینکه راننده مجازات مذکور در ماده ۵۸ قانون یاد شده در عبارت «پس از تحمل نصف و در سایر موارد پس از تحمل یک سوم مجازات» مطلق است و مجازاتی را که مرتکب باید تحمل کند در بر می گیرد و هیچ تصریحی به اینکه فرد باید نصف یا یک سوم مجازات مقرر در حکم را تحمل نماید وجود ندارد و البته در مقام شک باید نصوص جزایی را به نفع متهم تفسیر کرد و تفسیر مخالف، این نتیجه را در پی دارد که در بسیاری موارد کسانی که مشمول عفو شده اند از استفاده از آزادی مشروط محروم شوند، در حالی که برای این محرومیت نص صریح مورد نیاز است که مفقود می باشد. بنابراین ملاک برخورداری از آزادی مشروط «مجازات تقلیل یافته پس از عفو» می باشد.

۴- بند الف ماده ۳۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ به دادگاه اختیار داده در صورت وجود یک یا چند جهت از جهات تخفیف، حبس مرتکب را تا سه درجه